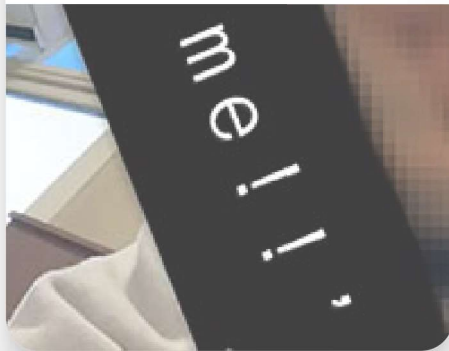

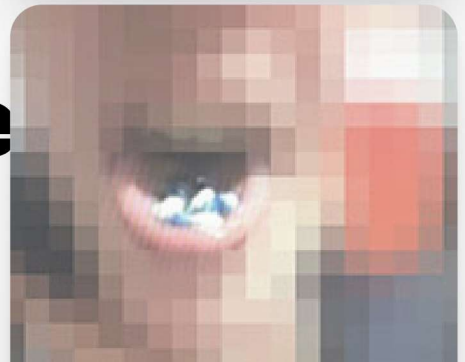
HELP ME!!!!

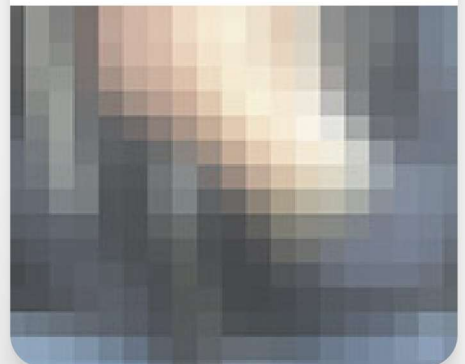
100000 CAROLER
MER DØ ENN Å BO
PÅ DENNE
VOLDELIGE
INSTITUSJONEN HER

BARNETVERNET GIR
SÅ JÆÆVLIG FAEN
DE TROR LIVET ER
HERLIG

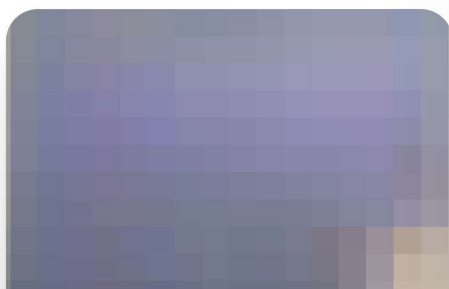
De ruse

Drug addict

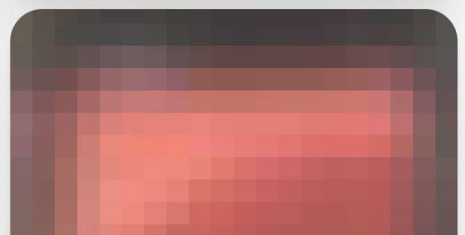
...De nakenk

Noen med shrooms?

Hvor mye for 5g?

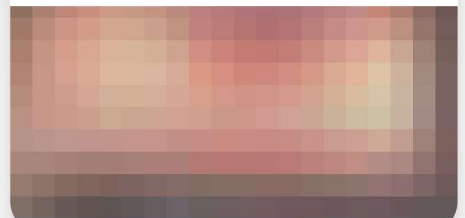
Må ha i dag

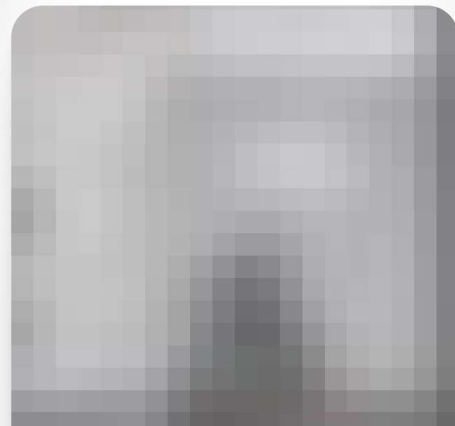

Vil slappe av

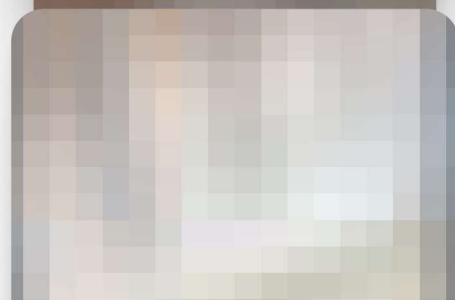
Så løper gjennom
døra kl 18:30

Hvis folk vil se det
minn meg på det da

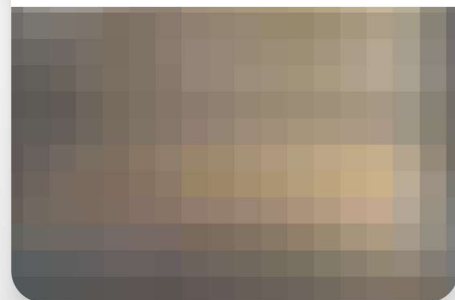

Sextape på 200kr?

Koster 20kr

For å bli adda i xtra
priv

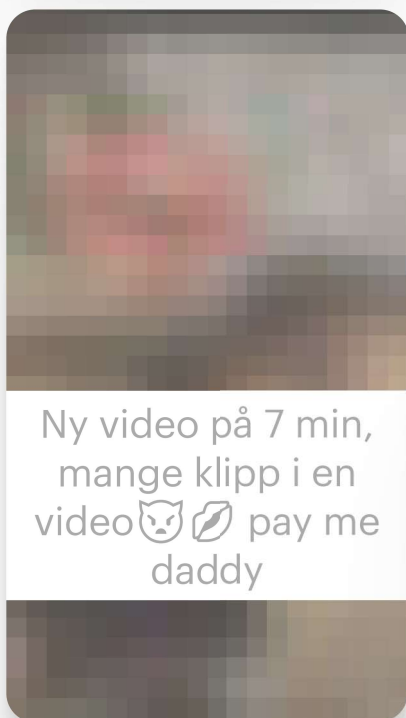

X Kapsler 200mg

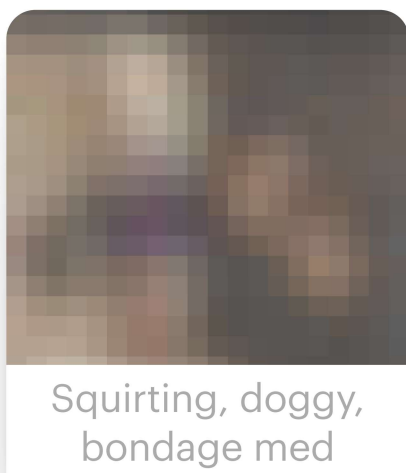
200kr

AMF 300kr Perr g

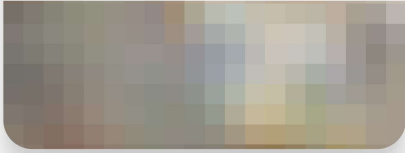

...Rømmer fra institusjoner

leketøy, 69 og
slikking

...Tar overdoser

Alt deles direkte på Snapchat.
Og titusenvis følger med.

– Jeg vil vise hvordan det er å leve slik jeg lever. Så usminket som mulig – før jeg dør.

Anette Aasheim, Adriane Lilleskare Lunde, Stig B. Hansen, Torstein Ringnes (red. utvikler)

26. nov. 2020 19:56 | Sist oppdatert i dag 11:54

Planen var å ta en overdose i håp om at de aldri skulle våkne. «Jeg elsker deg», var det siste de skulle si til hverandre.

Kjæresteparet satt på baderomsgulvet, lent inntil vaskemaskinen. Det var søndag på sensommeren i år. I hånden holdt Nora mobiltelefonen, en Iphone X kjøpt for penger hun hadde arvet.

Det er slik hun husker det.

Bare noen måneder tidligere, den dagen hun fylte 18 år, pakket hun alle sakene sine og dro fra barnevernsinstitusjonen hun bodde på. Hun flyttet til en by over 100 mil fra der hun vokste opp. Det var der hun traff kjæresten.

Ba om hjelp

I august hadde Snapchat-kontoen hennes over 30.000 faste seere. Hun ble gjenkjent på gaten, tenåringer kom bort til henne og filmet henne. Men flere av følgerne var også bekymret. I ukene før hun og kjæresten planla å ta en overdose, sendte følgerne flere meldinger til politiet.

De så henne svelge piller, at hun satt på sengen ikledd rødt undertøy og røykte hasj fra en rosa pipe. Noe av det siste hun filmet, var at hun og kjæresten gikk oppover en gate i Oslo. De fortalte at de skulle kjøpe dop. Mye dop.

Så ble det stille.

Noen dager senere logger hun seg på Snapchat igjen. Da er kjæresten død. Det var bare hun som våknet av overdosen den søndagen.

Nå sitter hun oppreist i sengen, usminket, ikledd en sort hettegenser og sier til følgerne sine:

.

– Vi ropte etter hjelp 1000 ganger.

Så dere ikke det?

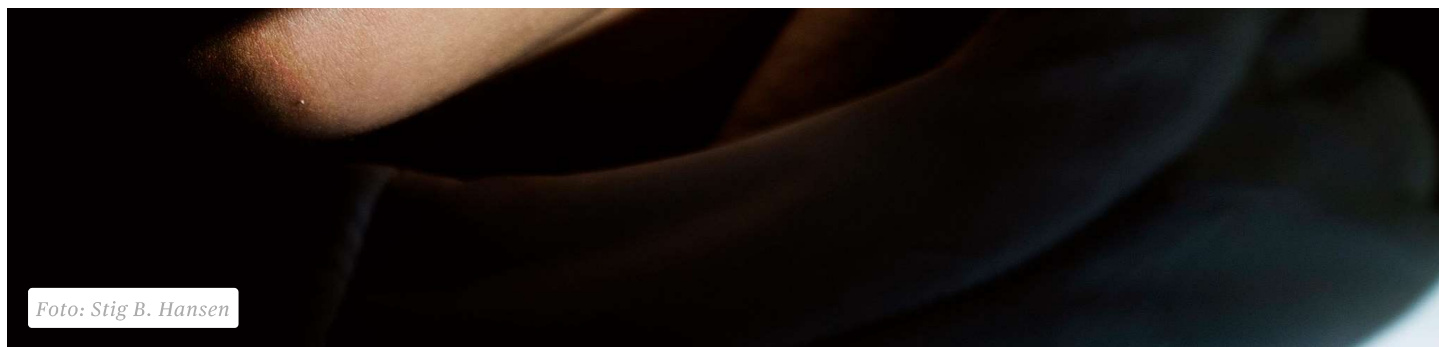

Foto: Stig B. Hansen

Deler selvmordstanker og rus

A-magasinet kan avdekke et raskt voksende Snapchat-miljø, der norske ungdommer deler fra mørke hverdager fylt med rus, selvmordstanker og ensomhet. Nora er én av dem.

I to måneder har vi fulgt 32 Snapchat-profiler. Ni av dem har vi selv snakket med. Ufiltrert deler de fra livet på institusjoner og i fosterhjem eller hvordan det er når de nettopp har flyttet derfra.

De kommer fra hele landet og har titusenvis av følgere. Antallet er økende. På ca. 20 av profilene vi har kartlagt, deles også innhold om rus, vold eller alvorlig selvskading.

Tidlig i høst filmer Karoline, en 17 år gammel jente, at hun ligger på sykehuset. Hun viser frem arrene og bandasjene på kroppen. Hun har nettopp forsøkt å ta sitt eget liv, forteller hun. Karoline bor på en barnevernsinstitusjon. Med store bokstaver skriver hun over et bilde hun publiserer på Snapchat:

- Når faen ble det lov å holde en ungdom innestengt på rommet sitt?

Det hagler inn med spørsmål fra følgerne hennes på Snapchat.

For mange av profilene er rusmidler en utfordring. Mer enn halvparten av dem vlogger om at de ruser seg på hasj. Noen viser også at de bruker tyngre stoffer, som kokain, heroin, amfetamin og GHB. I ett tilfelle også Ksalol, omtalt som det nye «dødsdopet».

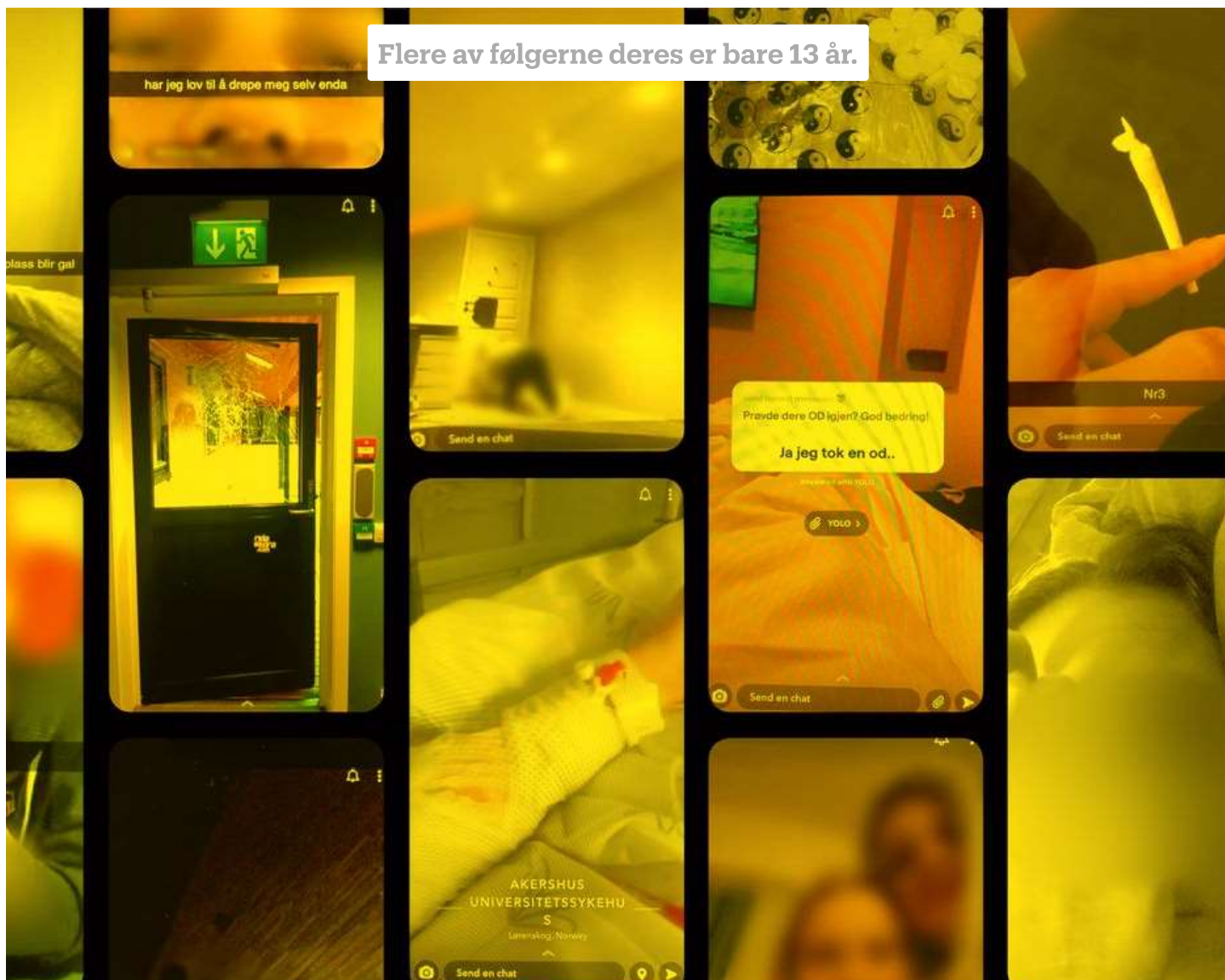
.

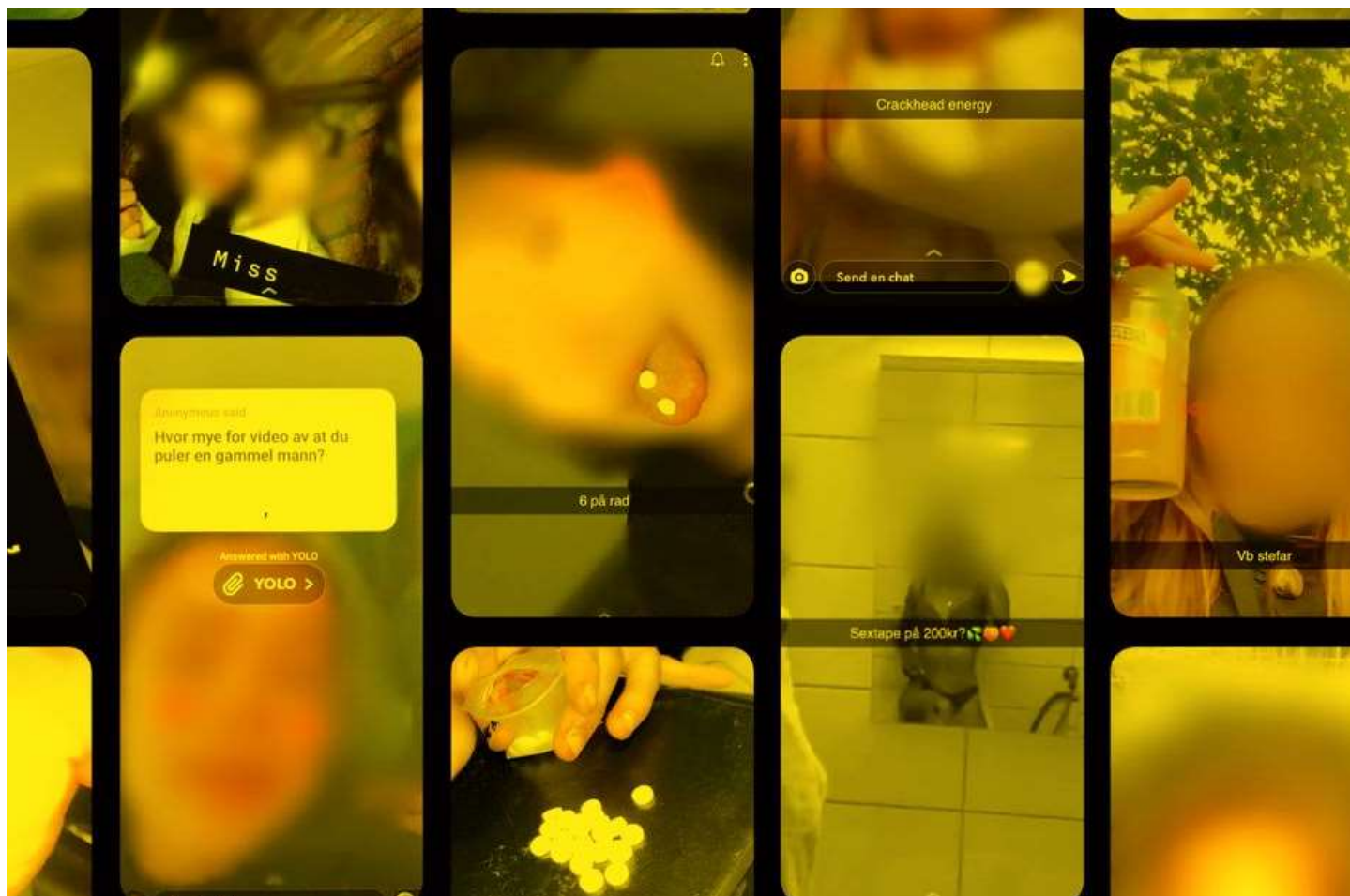
Flere ber følgerne om penger.

Noen selger eller formidler også salg av rusmidler.

På én av de 32 vloggene selges sex eller nakenbilder åpenlyst.

Flere av følgerne deres er bare 13 år.

Selger nakenbilder

Mange av profilene har 2000-3000 følgere, andre 10.000. De største opp mot 60.000.

Noen vlogger direkte fra rommet der de bor. Andre fra hverdagen etter at de har flyttet ut:

En helg i september sitter en ung jente på en benk ved siden av dem hun kaller stefar og mamma. Jenta deler til følgerne sine hvordan de røyker og drikker seg fulle på sprit.

Samme helg, på en annen kant av landet, vlogger en jente om at hun selger «valgfrie nudes» og «video med alt du måtte ønske».

En av de ivrigste vloggerne legger ut en video der hun sitter utenfor et sykehus. Hun har nettopp vært innlagt. Gråtende forteller hun til seerne:

- Jeg sitter ikke her og sipper for at dere skal synes synd på meg.

Hun har lagt et snapchatfilter foran ansiktet, en blå maske med rosa blomst i håret.

- Nei! Det er for at dere faen skal se realiteten, og at det ikke bare er å knipse i fingrene så er alt fuckings perfekt. Jeg er jævlig glad på deres vegne. For dere som har fått livet på sølvfat. Jeg skulle gjerne fått det også. Men sann ble det ikke.

Noen dager senere viser hun frem leggene på vloggen. Fulle av blåmerker. Hun bretter opp genseren og viser frem armene. Dekket av kutt og arr. Mens seerne har ventet på flere oppdateringer fra henne, er hun blitt innlagt på en avrusningsklinikk.

Vlog?

Forkortelse for videoblogg. I stedet for tekst og bilde (som på en vanlig blogg) brukes video eller bilder. Foran et kamera deler man små historier fra livet sitt på kanaler som Snapchat eller Youtube. Personen bak en vlogg kalles en vlogger.

Snapcrstory?

En mobilapp hvor man deler bilder og videosnutter (snaps) med én eller flere personer. Man kan legge til tekst, filtre, effekter og musikk.

På Snapchat kalles det man legger ut, en «story». Det er samlingen bilder eller videosnutter noen har lagt ut, som spilles av i kronologisk rekkefølge. Venner man legger til på kontoen, kan se storyene man legger ut. De kan også legges ut slik at de er tilgjengelig for alle.

- Bekymret

To av Snapchat-profilene har også filmet seg selv rett før eller etter at de har tatt en overdose. Psykologer og fagfolk sier de er bekymret. Særlig er det selvmordstankene og selvskadingen som uroer dem. At det skjer i full offentlighet.

Kristin Oudmayer er direktør for Barns rettigheter og bærekraft i Unicef Norge. Hun er rystet over det hun har sett på Snapchat.

- Historien om Nora og kjæresten er en historie om hvordan mange barn og unge går til grunne under offentlig omsorg i dag. Det er bare flaks at dette ikke har skjedd med flere, mener hun.

Line Indrevoll Stänicke, postdoktor i psykologi ved Universitetet i Oslo, påpeker at dette er ungdom som i stor grad har gitt opp å henvende seg til de vanlige institusjonene.

- Mange har lang erfaring med utrygghet og smertefull omsorgssvikt. Dette skaper mistro til om noen kan hjelpe dem.

Nora forteller at hun begynte å vlogge for tre år siden. Da var hun 15 år og bodde på en barnevernsinstitusjon.

- Jeg ville vise hvordan det er å leve slik jeg lever. Så usminket som mulig - før jeg dør, sier hun. Vi møter henne seks uker etter at hun forsøkte å ta en overdose. Natten har hun tilbrakt på sofaen hos en kamerat.

- Det var først da jeg fikk med kjæresten min på vloggen, at seertallet på Snapchat tok helt av. Jeg ville bli kjent. Og så ble vi det.

- *Les hva bufdir svarer nederst i denne saken [eller her](#).*

Ønsket seg et hjem

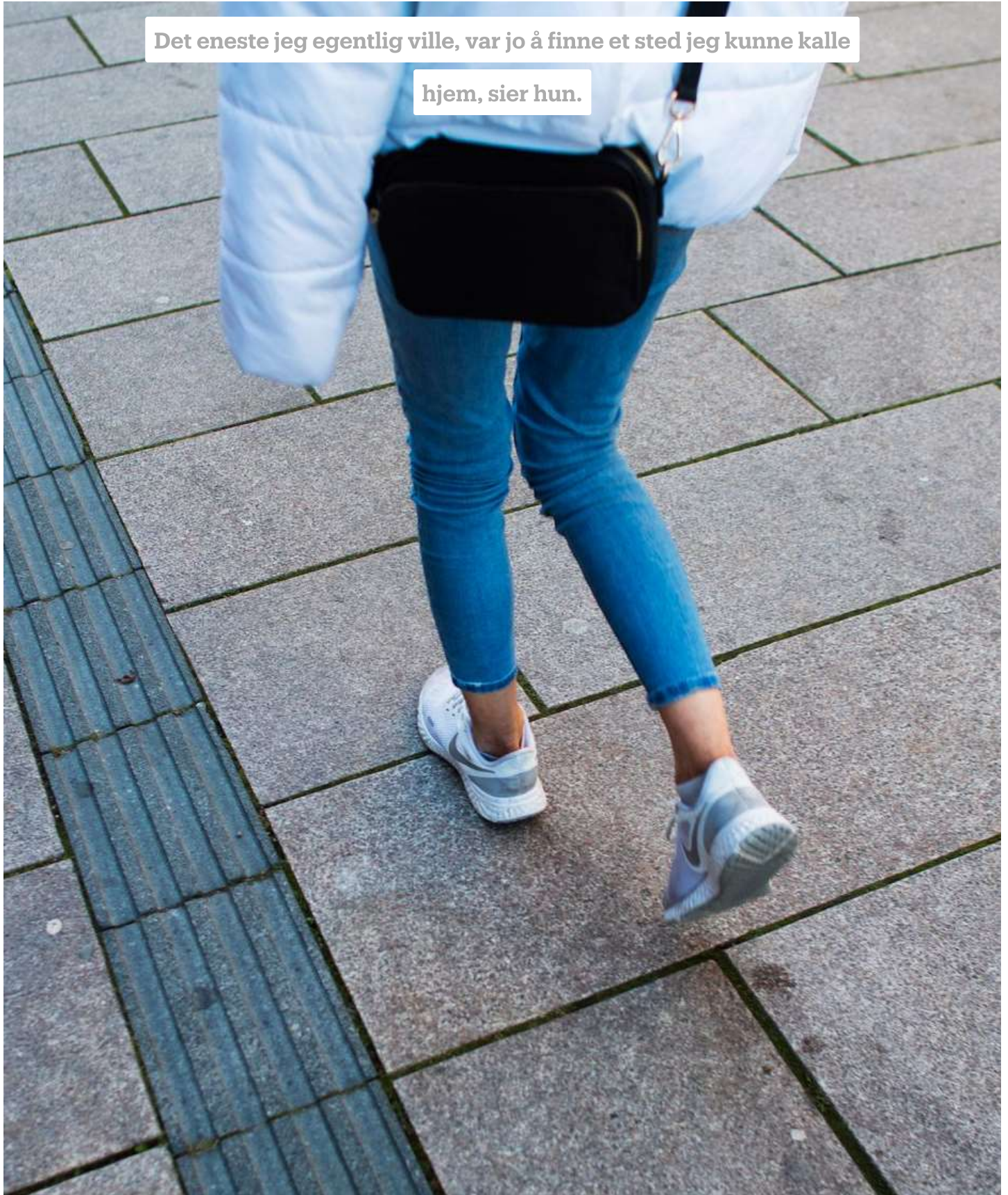
Nora ble flyttet til et fosterhjem da hun var åtte år gammel. Sammen med moren hadde de flyttet fra adresse til adresse. Før hun dro på skolen, smurte hun matpakke til seg selv og lillebroren mens moren sov.

I fem år bodde hun i fosterhjem. Så ble hun overført til en barnevernsinstitusjon. Moren er død, men familiemedlemmer bekrefter historien overfor A-magasinet.

- Folk prøvde å gi meg omsorg, men jeg var ikke mottagelig. Det eneste jeg egentlig ville, var jo å finne et sted jeg kunne kalle hjem, sier hun.

.

– Folk prøvde å gi meg omsorg, men jeg var ikke mottagelig.

Det eneste jeg egentlig ville, var jo å finne et sted jeg kunne kalle

hjem, sier hun.

Foto: Stig B. Hansen

Da hun gikk på barneskolen, klarte hun ikke alltid å følge med i timene. Nora forteller om moren sin. Hun var sikker på at det var hennes skyld at moren drakk så mye. På skolen følte hun at hun aldri passet helt inn. «Fosterunge» skal hun ha blitt kalt. De mobbet henne for ørene hennes. Det tok flere år før hun våget å gå med hestehale.

- Jeg forsto at de bare ville tøffe seg, men det setter seg i et barn for det.

- Jeg elsker dere

Det var først da Nora begynte å vlogge fast, at hun begynte å ruse seg for alvor, mener hun.

- Vi skadet oss selv med vilje. Vi gjorde dumme valg for å vise folk hvor vondt vi hadde det.

Til seerne sa hun flere ganger «jeg elsker dere».

- Jeg ville at de skulle se det vi planla. Men følgerne mine skjønnte ingenting. De synes vel bare det var interessant å se på noe de ikke driver med selv. Som å ruse seg. Det er jo slik man får flere seere.

Hun ba også seerne om penger og solgte sex via profilen sin.

- Vi opprettet private rom på Snapchat, der vi la til folk som vipset oss en gitt sum. Lættis, tenkte vi først. Vi tenkte bare på pengene.

Mange av de 30.000 følgerne skrev hatmeldinger til henne. Det gjør de fortsatt. Eldre menn skrev at de ville betale for å møte henne. På nettforum ble oppførselen hennes diskutert: Hvem orker å høre på henne? Hvorfor tar hun ikke imot hjelp? «Du er en skam for Norge. Legg deg inn, og skjerp deg», skrev en. Nora leste alt.

Foreldrene burde passe bedre på hva barna deres gjør på sosiale medier. Jeg vet jeg kan påvirke noen dårlig med det jeg legger ut.

Nora

- Vi sperret bare alt ute, etterhvert så vi på mennesker som tullinger. De så jo på oss som objekter.

Et forsiktig smil.

- Til slutt trodde jeg på all den hetsen vi fikk, men jeg ruset det bare bort.

- *Hva tenker du om at du har 13-åringer som følger deg?*

- Foreldrene burde passe bedre på hva barna deres gjør på sosiale medier. Jeg vet jeg kan påvirke noen dårlig med det jeg legger ut. Men når jeg sliter selv, er det så lett å legge ut ting uten egentlig å bry seg.

- *Du vlogger ofte når du er ruset. Hvorfor gjør du det?*

- Jeg føler jeg må gi noe til seerne som følger meg hele tiden.

Blir gjenkjent på gaten

Det er mobilappen Snapchat vloggerne bruker mest. Her deler de bilder og videoer med alle som vil se. Bildene forsvinner av seg selv etter kort tid.

I den perioden A-magasinet har fulgt profilene, er flere av kontoene blitt slettet etter rapporter om ulovlig innhold. Men de er raskt blitt gjenopprettet med nye brukernavn. I løpet av kort tid finner følgerne dem igjen.

Flere forteller at de blir gjenkjent på gaten, på hoteller eller kafeer de er på.

Nora får også hyggelige meldinger, som denne:

- Jeg har så utrolig lyst til å bli kjent med deg, du virker så utrolig kul og snill.

En annen skriver til henne, like etter at hun har tatt en overdose:

- Godt å høre at du har det bedre 🙏 kjenner deg ikke men syntes det er VELDIG fint

– Jeg tenker ikke at folk ser på

Marie (19) begynte å vlogge for under to år siden. I dag vet mange hvem hun er. Det gir henne en slags makt, sier hun, å være stor på Snapchat. Hun forteller om en episode for noen uker siden. To ungdommer ropte etter henne på gaten. Marie antok det var venner og gikk bort til dem. Raskt innså hun at hun aldri hadde møtt dem før.

.

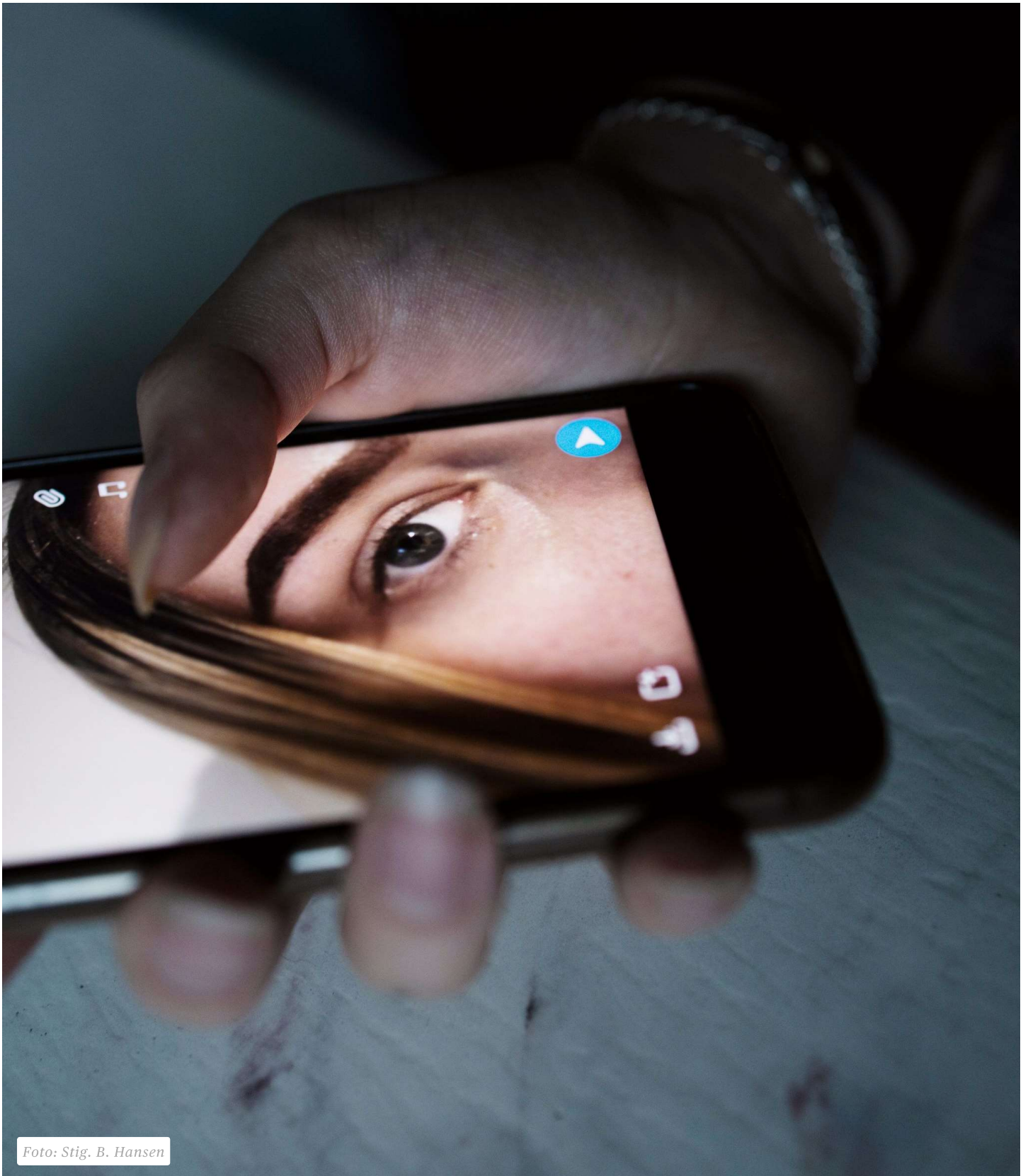
– De ville bare si at de følger meg og synes vloggen min er bra.

Det er hyggelig, men også kleint.

Jeg tenker ikke at folk ser på.

Jeg bare legger ut alt og glemmer at flere enn vennene mine følger

med, sier hun.

I dag bor hun på en institusjon etter å ha vært tvangsinnlagt i seks måneder. Inne på rommet er det en seng, et lite kjøkken, en sofa. På veggene henger hefter fra begravelser hun har vært i. Venner som har hatt lignende liv som henne. Navnene deres har hun tatovert ulike steder på kroppen. De er 18 år. 16 år. 15.

Marie har vært rusfri i over 30 dager. Når hun ikke har vært det, har det skjedd foran alle de tusen som følger henne.

- Når jeg er ruset, har jeg vlogget om alt. Jeg har fortalt hvor mye jeg brukte, hva jeg tok, hvilke doser, hvor jeg hadde fått tak i det. Jeg var ikke vond å be.

Marie er en av flere vloggere som ikke har fullført videregående.

- Vloggingen er et rop om oppmerksomhet for meg. For det får du ingenting av fra samfunnet eller rusmiljøer. Du har bare lyst til at noen skal forstå deg.

Kristin Oudmayer mener vi har en plikt til å høre hva disse Snapchat-profilene formidler.

Å poste noe på Snapchat er mye enklere enn å sende en klage til fylkesmannen. Det siste er det få som gjør.

Kristin Oudmayer

Direktør for Barns rettigheter og bærekraft i Unicef Norge

- Dette må vi som samfunn tåle, og vi må ta det på alvor. Det er et innsyn i hvordan livet og hverdagen til noen ungdommene er, noe vi aldri før har sett, fastslår hun.

For ungdommene er sosiale medier blitt en lett og tilgjengelig kanal der de kan si fra om hva de mener er galt, hevder hun.

- Å poste noe på Snapchat er mye enklere enn å sende en klage til fylkesmannen. Det siste er det få som gjør.

Filip, en 15 år gammel vlogger, levde et helt vanlig liv med søsken og foreldre. Nå bor han på en institusjon med få muligheter til å forlate huset han bor i. Han går heller ikke på skole. Hans versjon: at han en dag begynte å henge med feil folk etter skolen. Politiet advarte ham til og med.

- På Snapchat vil jeg vise frem at det å bo på institusjon er et rent helvete. Du er helt alene. Du mister hele ungdomstiden, sier han.

Da vi møter ham, sitter han hjemme i stuen hos sin egen familie. Hetten på genseren er trukket godt over hodet. Han skal være her noen timer. Snart blir han hentet og kjørt tilbake til institusjonen.

- Jeg er blitt verre etter at jeg kom dit. Jeg føler meg egentlig bare sint, at jeg ikke blir hørt.

Filip forteller om soverommet, at alt er boltet fast. Bordet på kjøkkenet også. Verandadøren er låst. Bestikken han spiser med, er laget av tre. Det som er løst, som nattbordet, kastet han derfor ut av vinduet mens han filmet.

.

– Jeg får ikke lov til å henge opp en spiker på veggen engang.

De ansatte er redd jeg skal stikke dem. Alt er sånn kantete, null

personlighet.

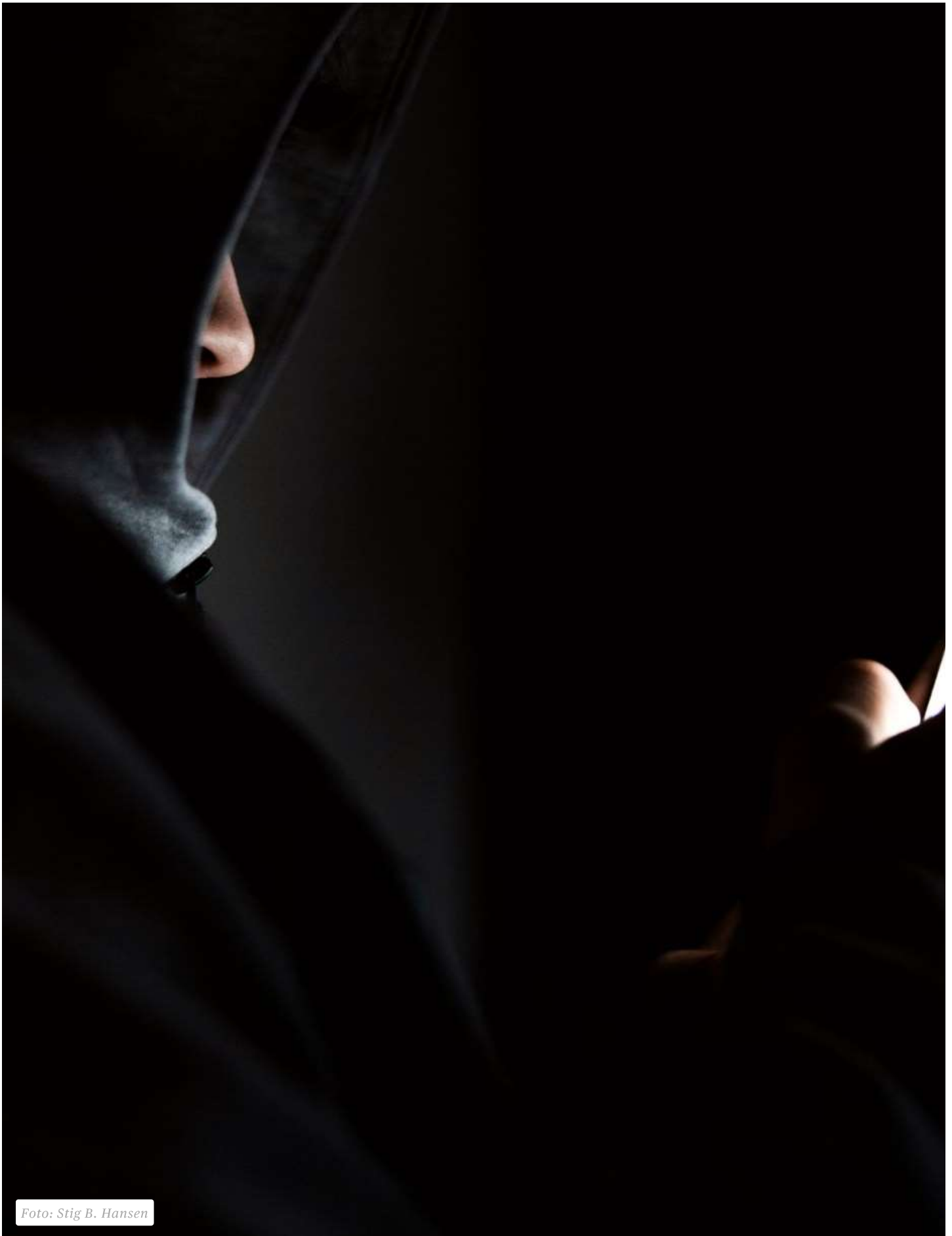

Foto: Stig B. Hansen

På spørsmål om hvorfor han legger ut stories om at han knuser ting, svarer han:

- Her har jeg vært innelåst i flere uker med noen fremmede som skal bestemme over meg. Jeg har gjort så mye mer ulovlig etter at jeg havnet her. Jeg har null motivasjon.

Filip mener selv han ikke bidrar til å påvirke andre unge.

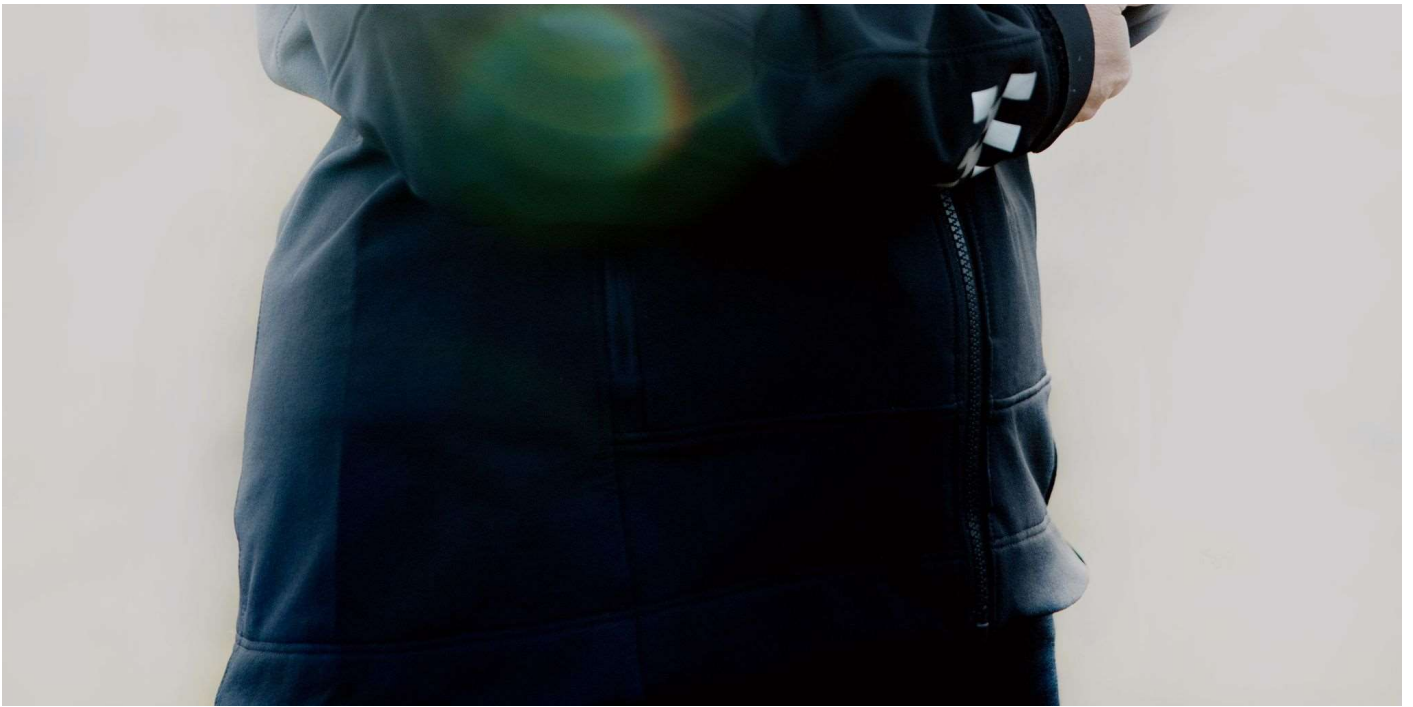
- Gjør noe bra med livet ditt, ikke fuck det opp. Det er det eneste jeg ønsker å si noe om.

Lederen på institusjonen der han bor henviser kun til rettighetsforskriften de må forholde seg til.

- Vi kan ikke følge med på det digitale livet deres hele tiden. De har krav på å leve uten å få følelsen av å bli kontrollert, sier han.

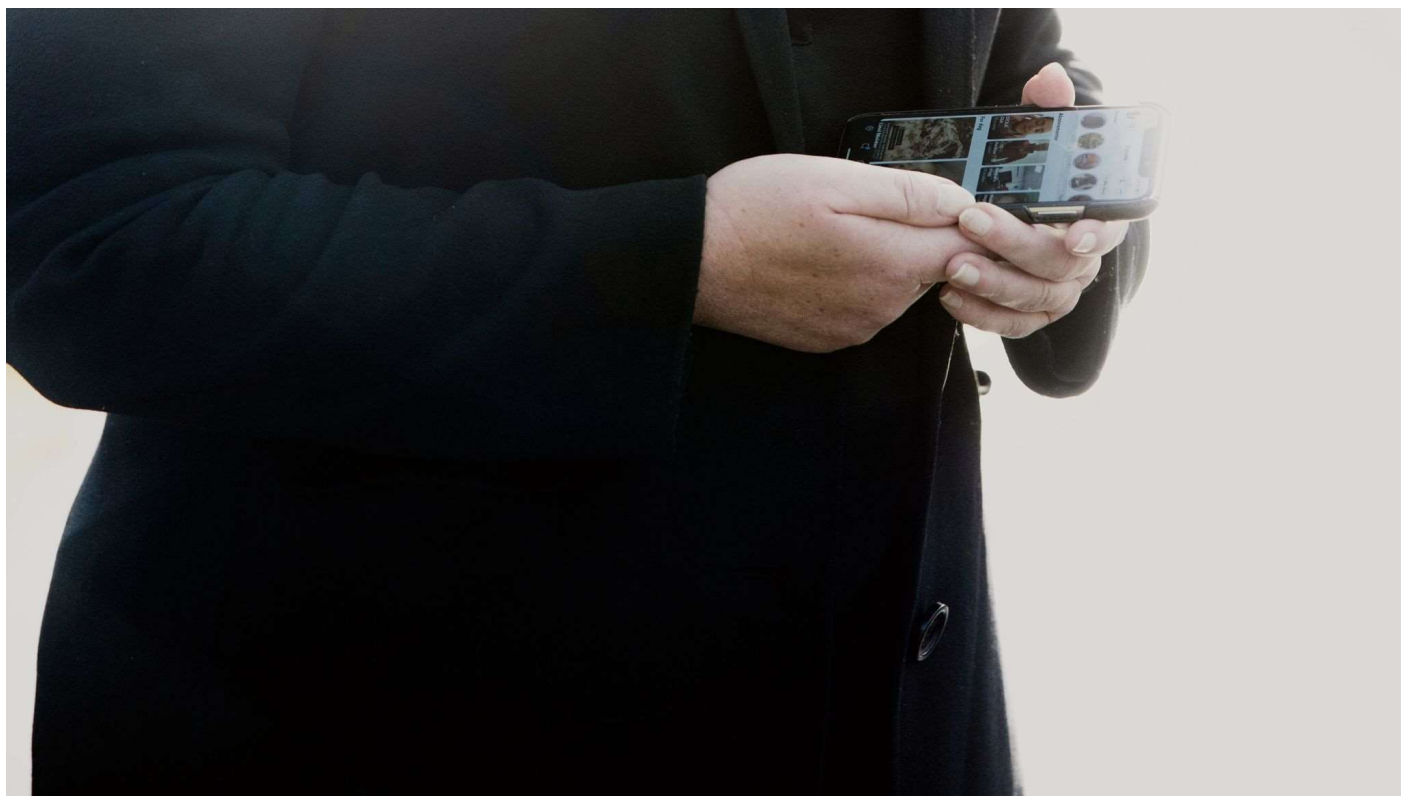
.

Ansatte ved institusjonene er ofte ikke klar over hva som blir lagt ut på Snapchat, forteller avsnittsleder i Oslo politidistrikt, Anne Katrin Storsveen. *Foto: Stig B. Hansen*

- Man setter de aller mest sårbare, som har fått minst trening i å mestre livet, i en situasjon der de plutselig skal klare seg helt alene, hevder Kristin Oudmayer. *Foto: Stig B. Hansen*

Ber seerne om penger

Når profilene ber om penger, sier de som oftest at det er til mat, togbilletter eller snus. Andre oppretter nye, hemmelige profiler i tillegg. For en gitt sum, ca. 20-30 kroner, kan man få tilgang.

Da kan man følge at noen rømmer fra en institusjon. Eller som i ett tilfelle: har sex.

Det hender følgerne tar direkte kontakt med politiet. A-magasinet har fått innsyn i en rekke bekymringsmeldinger sendt fra følgerne. Én av profilene forteller at en dag sto det plutselig en ambulanse utenfor huset der han bor. Han hadde nettopp sagt at han ønsket å ta sitt eget liv.

Kristin Oudmayer har flere ganger varslet politiet om det hun har sett.

- Det er snakk om å redde et liv. Sånn føles det, sier hun.

Avsnittsleder i Oslo politidistrikt, Anne Katrin Storsveen, mener det ikke alltid er en politijobb å følge opp. De føler seg ofte maktesløse.

- I mange tilfeller er det et rop om hjelp. Det er jo forferdelig å se. At barn og unge må bruke sosiale medier for å få oppmerksomhet om noe de åpenbart mangler i livet sitt, sier hun.

Politiet tar ofte kontakt med institusjonene der ungdommene bor.

- Men vi opplever at de ofte ikke er klar over hva som er blitt lagt ut.

Fakta: På sosiale medier må man følge norsk lov. Dette er forbudt:

NAKENBILDER :

Å dele, selge eller kjøpe nakenbilder av noen under 18 år. Å vise seksuelt krenkende bilder overfor andre uten samtykke.

NARKOTIKA : Å

skaffe seg, selge eller bruke narkotika.

TRUSLER :

Trusler som fremkaller frykt for den som blir utsatt for det. Gjelder også bilder.

HATEFULLE

YTRINGER :

Hatmeldinger, både i form av tekst og bilde.

RYKTER : Å spre

rykter om eller mobbe andre på nett.

DELE NOE OM

ANDRE : Dele private opplysninger om identifiserbare personer. Unntaket er om opplysningene vil bidra til samfunnsdebatten. Å dele bilder eller film av andre krever samtykke.

Ifølge Snapchats egne retningslinjer kan man ikke poste porno, vold, trusler, hatefulle ytringer eller innhold som kan oppfordre til vold.

Kilde: Politiet, Datatilsynet, Snapchat

Selger dop

Kanalen brukes også til å kjøpe rusmidler.

- Du aner ikke hvor lett det er å få kjøpt dop på en institusjon. Det er mange dealere der ute på Snapchat, litt for mange. De kommer til institusjonene og legger dopet på avtalt sted. Så er det bare å gå ut å plukke det opp, sier 15 år gamle Filip.

De siste to årene har politiet sett et økt salg av narkotiske stoffer via sosiale medier. Problemet er at det er vanskelig å få kontoene stengt, hevder Storsveen.

- Vi har spesielt dårlig erfaring med Snapchat. De er vanskelige å få tak i. Vi har kun en e-post-adresse å forholde oss til. Det kan ta et år før vi får svar. I mange tilfeller

skjer det ikke noe i det hele tatt.

Ved brudd på norsk lov, som for eksempel salg av narkotika, sender politiet rapporter til de ulike sosiale mediene. Så langt i år har Oslo-politiet bedt om at 50 kontoer stenges. Bare halvparten er nedlagt. Utfordringene gjelder også videoer og bilder som viser selvdrap, seksuelle tjenester eller vold.

- Problemet er at Snapchat forholder seg til det amerikanske lovverket. Det er ikke alt de mener er straffbart, personvernet tolkes også helt annerledes, sier Storsveen.

- *Les hva Snapchat svarer her eller nederst i denne saken.*

Får hatmeldinger fra seerne

En rekke tjenester gjør det mulig å sende og motta anonyme meldinger på Snapchat. Vloggerne vi har fulgt, bruker jevnlig disse appene til å motta spørsmål og meldinger fra følgerne:

.

«Kan ordne rus for knull»,

skriver en mann til en 18 år gammel jente som er innlagt på en
avrusningsklinikk.

De mottar også mange hatmeldinger. Én av profilene tok bilde av seg selv på vei til akuttpsykiatrisk poliklinikk i en ambulanse. Før han ble lagt inn, fortalte han at han hadde forsøkt å ta sitt eget liv. Da han våknet opp på sykehuset, åpnet han telefonen. Det rant inn med meldinger:

«Du er en tulling som klager over alt. Håper du faktisk dør.»

En annen skrev:

«Jeg skal banke dritten ut av deg om to dager.»

Daniel viser oss meldingene han fikk.

- Det kom litt brått på. Jeg husker jeg ble veldig nervøs. De destruktive tankene kommer veldig fort, så jeg tenkte: Jeg skal nok ikke ta meg en tur ut i dag.

Også Marie har mottatt slike meldinger: «Bare sett en overdose og bli ferdig.» «Du fortjener ikke å leve.»

- Før begynte jeg å gråte av sånne meldinger. Ofte var det de som kunne få meg til å ruse meg igjen, de var nok til at jeg kunne sprekke, sier hun.

Fakta: Har man plikt til å varsle?

Ja.

Alle har en plikt til å hindre at alvorlige straffbare handlinger skjer, også på sosiale medier. Det gjelder også skader eller andre følger av handlingene. Dette kalles **avvergeplikt**. Unnlater du å avverge kan straffen være bot eller fengsel inntil ett år.

Hvem kontakter jeg?

Du kan kontakte lokalt politi eller den lokale barnevernstjenesten. Er det snakk om akutt fare, må du ringe politiet (112) eller ambulanse (113).

Jo mer drama, desto flere seere

Før Filip begynte å vlogge, og før han måtte flytte inn på institusjon, fulgte han flere av Snapchat-profilene.

- Det så jo litt gøy ut, må jeg innrømme. Spennende. Være ute hele tiden og gjøre dumme ting. Røyke. Så havnet jeg selv på institusjon og oppdaget fort at det ikke var så gøy likevel.

En kort latter.

- Det var jo det stikk motsatte.

For bare noen uker siden begynte han å vlogge. Målet er å ha 10.000 faste seere. Han tror ikke de ansatte er klar over at han gjør det. Flere ganger har han filmet at han rømmer, og hvor han er, uten at noen har kommet etter ham.

Profilene merker fort når seertallene øker. Det skjer når de forteller åpent om diagnoser og dramatiske sykehusinnleggelse. Å filme at man knuser dører på institusjonen man bor på, eller stjeler biler genererer flere hundre nye seere.

- Jeg oppdaget fort hva folk ville se. De ville se drama. Og faenskap, sier en 17 år gammel jente som bor på institusjon.

Daniel, som vlogget om at han hadde forsøkt å ta sitt eget liv, følger daglig med på seertallene. Når han ikke legger ut noe, synker det fort.

- Når det skjer, hender det at jeg tenker: Hva gjør jeg feil nå? Er jeg ikke bra nok? sier han.

Daniel har fylt 20 år og har bodd flere år på institusjon og i fosterhjem da han var yngre. Han har 3000 faste seere. Målet er det dobbelte. Han bruker god tid på en video, sier han, ofte «en hel arbeidsdag».

Det hender han angrer på det han har lagt ut. Vær varsom, har flere sagt til ham.

- *Mange av følgerne dine er unge. Tenker du på det?*

- Jeg har selv bodd på institusjon og vet hvor lett det er å bli påvirket. Men det viktigste for meg er at folk skal kjenne seg igjen.

Daniel forteller at han får mange spørsmål fra følgerne. Da svarer ham dem direkte. Det er målet hans:

- Jeg ønsker å hjelpe andre. Men mye av dette er også frustrasjon over hvordan jeg er blitt behandlet av systemet. Jeg er direkte og åpen. Å vlogge betyr veldig mye for meg.

På Snapchat snakker han om ting han aldri har snakket med behandlerne sine om.
Heller ikke familien.

.

**– Det eneste man trenger å gjøre, er å sette telefonen foran ansiktet
og si ting rett ut.**

Etter et par timer har flere hundre sett det.

Det er en underlig følelse.

Flere av de eldre profilene vi har snakket med, innrømmer at de i dag angrer på mye av det de har vlogget om.

- Jeg angrer veldig. Uten tvil. Ikke bare med tanke på alle de jeg har påvirket, men også på hvordan jeg har fremstilt meg selv. Folk ser fremdeles på meg som den jeg var den gang, sier Ella (17).

Fakta: Nesten alle unge er på Snapchat

95%

Over 95 prosent av alle **13–14-åring**er bruker Snapchat.

46%

For de over **40 år**, altså foreldregruppen, er andelen nede i halvparten av dette.

71%

Av **11- og 12-åring**er bruker Snapchat, selv om aldersgrensen er 13 år.

Andel barn og unge mellom **9–18 år** som bruker:

Youtube 95%

Snapchat 80%

TikTok 65%

Instagram 65%

Kilde: Medietilsynet, Ipsos, Datatilsynet.

Mange følgere under 18 år

Ifølge profilene selv er de fleste følgerne deres under 18 år. Marie sier hun har fått flere henvendelser fra jenter og gutter ned i tidlig skolealder.

- Du føler deg jo kul når du har noe folk vil ha. Men jeg er ikke stolt av det.

Marie sier at hun angreir på at hun har dealet hasj, heroin og amfetamin til ungdommer. Særlig angreir hun på alt hun har delt i ruspåvirket tilstand, fordi hun vet det kan ha inspirert andre til lignende handlinger. I dag prøver hun å bruke Snapchat-kontoen til å hjelpe annen ungdom ut av rus og psykiske vansker.

Psykologiprofessor Fanny Duckert sier at mennesker med lignende vansker trolig utgjør en større gruppe av følgerne til slike profiler.

- De finner noen å identifisere seg med, de får svar på spørsmål og ser hva som er mulig for andre i tilsvarende situasjon.

Både på godt og vondt, mener hun.

- Noen kan bli skremt av det de ser, andre kan bli inspirert til å bli bedre. Og så har du de som er sårbare for ytterligere forverring.

Kikkergenet gjelder for mange av dem som jevnlig ser på. En 30-åring som følger Snapchat-profilene daglig, sier:

- Interessen tror jeg er en kombinasjon av å få se noe så ufiltrert, som å stå å titte inn soveromsvinduet til noen, og urettferdigheten i hvordan verden kan fungere for

noen. For min del begynte det med å følge noen med en helt annen hverdag enn min, sier hun.

Duckert er ikke overrasket over at profilenes utvikling blir hyppig diskutert på sosiale medier. Hun påpeker at mange trolig følger dem ut fra en fascinasjon for det destruktive og skadelige.

- Mange av oss ønsker å titte bak fasaden og se andres elendighet. Når det i tillegg skjer via en skjerm, går empatien ofte tapt på veien. Grensen forskyves, og plutselig sitter du der og ser andres ydmykelse og lidelse, sier hun.

Fakta

Riksrevisjonen: Mangler handlingsplaner

I september i år leverte Riksrevisjonen en rapport som fastslo:

[Vis mer](#)

- Forsøkte å hjelpe

Like etter overdoseforsøket, da Nora våknet og forsto at kjæresten var død, la hun hodet inntil ham og sa: «Jeg lover å komme etter deg.» I dagene som fulgte, satt hun i sofaen i leiligheten sin. Hun nynet til favorittsangen deres:

I was trying to die last night, woke up surprised. Am I really alive?

A-magasinet har møtt og snakket med Nora flere ganger. Det er for sent å hjelpe henne, mener hun selv.

- Nå ønsker jeg bare å leve hver dag som om den skulle være den siste.

Politiet har ringt Nora flere ganger for å kalle henne inn til avhør. Hun er mistenkt for å ha etterlate kjæresten i hjelpeløs tilstand etter overdosen. Kunne hun reddet ham?

.

– Jeg forsøkte å hjelpe ham, men jeg våknet og sovnet igjen.

Hele tiden.

Jeg hadde jo bestemt meg for at jeg skulle dø den kvelden.

Men jeg tålte litt mer enn ham.

Vil bare bli hørt

Til tross for flere overdoser i løpet av høsten ønsker ikke Nora å bli rusfri. Flere ganger er hun blitt tilbudt hjelp. Nora er lei av alle spørsmålene vi og mange andre stiller henne: Hvorfor tar hun ikke imot hjelpen? Hvorfor sier hun nei?

- Jeg er blitt flyttet rundt fra fosterhjem til fosterhjem, fra institusjon til institusjon. Til slutt stoler man ikke på noen. Det er for sent. Hvorfor vil du hjelpe meg først nå?

Julaften i fjor laget hun en rap som hun postet på Facebook: *Beklager til alle som sliter med å se meg falle ...*

Nora tar sats, trekker pusten og sier:

- Akuttinstitusjoner er det verste man kan utsette et barn for. Det var jo der jeg begynte med rus.

Nora sier hun alltid har følt seg annerledes.

- På institusjoner forventes det at alle som bor der, skal gjøre det samme. Prøv heller å finne frem til noe hver enkelt liker å gjøre. En hobby. Jeg hadde ingenting å gjøre. Til slutt ga jeg bare opp.

Nora snakker om det hun selv definerer som «dårlige valg» hun selv tar, som å ruse seg og selge sex på Snapchat. Hun sier hun har dårlig samvittighet.

- *Hva tenker du om ansvaret du selv har?*

- Jeg har tatt så mye ansvar i livet mitt allerede. For moren min, for broren min, for meg selv. Jeg er drittlei. Nå prøver jeg bare selv å ha det bra, sier hun.

Nora viser frem fire nye tatoveringer. Med snirklete sort skrift står navnet til kjæresten, broren og en M. For Mamma.

Hun ser opp.

- Det eneste jeg vil, er å bli hørt. **A**

A | Les også

Unicef: – De har ikke fått treningen de trenger for å mestre voksenlivet

Trenger du noen å snakke med etter å ha lest saken?

Mental Helse: 116 123.

Kirkens SOS: 22 40 00 40. De har også meldings- og chattetjenester.

Alarmtelefonen for barn og unge: 116 111.

Slik har vi jobbet:

A-magasinet har fulgt 32 Snapchat-profiler daglig i to måneder denne høsten. Vi har selv brukt egne kontoer under fullt navn. Saken er basert på det vi har sett, samt samtaler med ni av profilene. Vi har også snakket med en rekke psykologer og fagpersoner. I tillegg flere personer som har fulgt profilene lenge. Familiemedlemmer har ellers bekreftet historiene til dem vi har snakket med. Pårørende og verger til dem under 18 år, er kontaktet.

Profilene vi har snakket med, samt skjermdumper av det de har publisert på Snapchat, er anonymisert. Navnene i saken er fiktive. Detaljer og beskrivelser av hva som skjer, er også begrenset.

Har du tips til denne saken? Send en epost til [Anette Aasheim](#) eller [Adriane Lilleskare Lunde](#).

Snapchat svarer: – Vi har plikt til å respektere brukernes privatliv

Snapchat

En talsperson har svart Aftenposten på epost

Snapchat hevder at de forbyr alle kontoer med ulovlig innhold som nakenhet, rus eller selvsykdom. De kjenner seg ikke igjen i påstandene fra norsk politi.

- Vi har plikt til å respektere brukernes privatliv. Derfor kan vi ikke drive aktiv overvåking av innholdet på kontoer.

Snapchat har svart A-magasinet på e-post. De ønsker ikke å ha navn på trykk, men viser kun til en talsperson.

- Vi oppfordrer imidlertid alle som ser noe som bryter med retningslinjene, til å rapportere det i appen. Da kan sikkerhetsteamet vårt fjerne det upassende innholdet, eller avslutte kontoen. Hvis noen er i nød eller livsfare, kan vi også tilby støtte. Teamet jobber døgnet rundt med å gjennomgå rapportert innhold og kontoer. I de fleste tilfeller klarer de å svare innen 24 timer.

- Hvordan skiller dere mellom norsk og amerikansk lov?

- Det er Snapchats egne retningslinjer som gjelder for alt innhold, uavhengig av hvor det skjer i verden.

De viser også til [Sikkerhetssenteret](#) og [Foresattes guide til Snapchat](#).

Ifølge norsk politi brukes Snapchat til å selge dop til mindreårige. Hvilke rutiner har dere for å hindre at illegale rusmidler selges via deres tjeneste?

- Våre retningslinjer tillater hverken kjøp eller salg av ulovlige rusmidler. Appen er dessuten designet for å gjøre det vanskeligere for brukere å nå et stort publikum. Vi tillater ikke offentlige profiler for dem under 18 år, og vi har forsøkt å gjøre det vanskelig å sende samme melding til store grupper av ukjente brukere.

De viser også til at «Oppdag»-siden er strengt monitorert, slik at dopsalg ikke vil dukke opp der.

- Dette er noe vi jobber kontinuerlig med.

Ifølge politiet i Norge kan det ta opptil ett år før dere svarer. Hvorfor tar det så lang tid?

- Vi kjenner oss ikke igjen i den påstanden. Vi verdsetter samarbeidet med lokalt politi over hele verden. Og selv om det flyktige er viktig for Snapchat, kan mye hentes ut gjennom juridiske prosesser i ettertid.

De legger til at Snapchat siden 2014 har publisert en [gjennomsiktighetsrapport](#) to ganger i året, som beskriver forespørsler om informasjon til politimyndigheter og myndigheter i ulike land.

Bufir svarer: – Å ta telefonen fra dem hjelper bare der og da

Synne Engh-Hellesvik

Fagdirektør for Institusjon i Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet.

Mobilbruk på institusjoner er utfordrende for ansatte, innrømmer Synne Engh-Hellesvik, fagdirektør for Institusjon i Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet.

Hun understreker at ungdom ikke er mer sårbare *fordi* de bor på institusjon.

- Men når ungdom har så omfattende utfordringer i livet sitt at institusjon er eneste mulighet, sier det seg selv at de har manglet beskyttelse og opplevd mye vondt. Da er det vanskeligere for dem å beskytte seg selv, og vanskeligere for oss å beskytte dem.

Ifølge Engh-Hellesvik har den digitale verdenen fantastiske muligheter, som å kunne motvirke sosial marginalisering og isolasjon. Samtidig er risikoene mange.

- Unge kan bli rekruttert til skadelige miljøer, oppleve mobbing, dopsalg eller svindel. På internett er din nærmeste nabo hele verden. Og den er åpen døgnet rundt.

A-magasinet sak er et eksempel på det negative ved internett, mener hun.

- Det vi forsøker å beskytte barn mot, blir lett tilgjengelig overalt og hele tiden. Salg av narkotika er for øvrig en politisak, legger hun til.

Engh-Hellesvik er klar på at mobilbruk er utfordrende for ansatte ved institusjoner.

- Det er vanskeligere å oppdage faresignaler nå enn det var før. Og teknologien er i rivende utvikling. Rettighetsforskriften er helt tydelig på at de ansatte ikke kan kontrollere barnas kommunikasjon.

- *Er det et problem?*

- Dette er en kontinuerlig avveining mellom ulike rettigheter. Ungdom har rett til privatliv, til å bli hørt og til å ha kontakt utenfor institusjonen. Men de har også rett til beskyttelse. Disse vurderingene er vanskelige.

Ansattes beste virkemidler er å gi ungdommene gode, trygge rammer, mener Engh-Hellesvik.

- Bare ved å ha en god relasjon til dem, kan vi lære dem å håndtere dette selv. Å ta telefonen fra dem hjelper bare der og da.

Påstanden fra Kristin Oudmayer i Unicef, om at dette er barn som går til grunne under offentlig omsorg, mener Engh-Hellesvik er sterk og krever utfyllende dokumentasjon.

- Det Oudmayer har rett i, er at vi ikke alltid klarer å hjelpe alle med omfattende og alvorlige problemer.

Engh-Hellesvik mener, i motsetning til Oudmayer, at det ikke er flaks, men dyktige og engasjerte barnevernsansatte som gjør at det ikke er flere.

Ifølge henne er målet å få til en snuoperasjon for samtlige barn, uansett hvor alvorlig situasjonen er.

- Men det er dessverre ikke alltid mulig. Barnevernsansatte kjemper den kampen hver eneste dag. Heldigvis lykkes de også med mange barn.

Hun sier hun også har forståelse for ungdommenes perspektiv.

- Det er aldri en ønsket situasjon å være på en institusjon på tvang. Vi skulle jo også ønske at disse barna bodde hjemme hos trygge familier, som ga dem oppfølgingen de trenger.

Hvorfor publiserer vi denne saken?

Det har vært en rekke etiske avgjørelser å ta i arbeidet med denne saken. Derfor har vi involvert eksperter underveis og i forkant av publiseringen. Profilenes unge alder og sårbare livssituasjon har vært nøye vurdert. Det har også eventuelle smitteeffekter av omtale.

Derfor mener vi at saken er viktig:

- Temaet må belyses for å gjøre foreldre, hjelpeapparatet og ulike institusjoner klar over fenomenet, slik at de kan bli i stand til å hjelpe.
- Å belyse tematikken kan gjøre ungdommer bedre i stand til å beskytte seg mot skadelig innhold på nettet.
- Selvmord er et stort samfunnsproblem. Når metoder, overdoser og selvskading deles åpent på sosiale medier, mener vi det er viktig å avdekke og belyse det. Medienes oppgave er å finne hvor systemet svikter, slik at det kan endres.

Les mer om

[Snapchat](#)[Sosiale medier](#)[Fosterhjem](#)[Selvmord](#)

Relevante artikler

A-magasinet | 14. november

Norges første Tiktok-psykolog: – Jeg vil være noe nyttig innimellom alle silikonpuppene og Restylane-reklamene

Norge | 27. oktober

Straffedømte «Ahmed» fikk ikke begynne på skolen han fikk plass på. Risikoen ved å ha ham som elev var for stor.

A-magasinet | 4. november

Da legene vekket Oskar (15) etter to uker i koma, ropte han: «Dere må hjelpe vennen min! Hjelp vennen min!»

Verden | 13. oktober

Bjørndalens svoger i politidrama. Trodde han skulle miste synet.

A-magasinet | 1. november

Hanne Tuvnes har lært én ting etter alle årene med voksne barn som sliter psykisk: Gi aldri opp.

Norge | 3. oktober

Joel fikk tilsendt bilde av et blodig foster. «Skulle vært deg, din dritt».

Sjefredaktør og adm. direktør: Trine Eilertsen
Nyhetsredaktør: Tone Tveøy Strøm-Gundersen
Politisk redaktør: Kjetil B. Alstadheim
Featureredaktør: Lillian Vambheim
Kulturredaktør: Cecilie Asker
Debattredaktør: Erik Tornes
Utviklingsredaktør: Eirik Hammersmark Winsnes

Tips til Aftenposten
Debattinnlegg på epost

Kundeservice
Annonsere i Aftenposten
Personvernpolicy
Informasjonskapsler

Alt innhold er opphavsrettslig beskyttet. © Aftenposten. ACAP-beskyttet. Aftenposten arbeider etter Vær Varsom-plakatens

regler for god presseskikk. Aftenposten har ikke ansvar for innhold på eksterne nettsider som det lenkes til.

Aftenposten sentralbord: Tlf. 22 86 30 00 – Adresse: Akersgata 55,
0180 Oslo